

בס"ד | גיליון 26 | ערש"ק פרשת שמות | י"ז טבת התשפ"ו - 9.1.2026

בחטיבה

העלון

העלון השבועי של חטיבת חשמונאים

דבר המערכת

שבוע מרגש בבא"ח חשמונאים. הרבה חיילים חדשים הצטרפו למשפחה היפה של חשמונאים.

פניהם מאירות כשמש וכיחה, ידיהם פרושות כנשרי שמים, ורגליהם קלות כאיילות.

הם מרגשים אותנו מאוד, מחזור רביעי. לראשונה פלוגה חשמונאית עם מפקדים חרדים מבית הגידול החשמונאי. הם מרגשים אותנו, הילדים היפים האלו.

גיבורי כוח, אמיצי האומה, בחרו בדרך גדולה בשביל עם ישראל.

כמה יפים ומאירים הם. כמה גבורה וגדולה יש ברוחם. הם בחרו לבוא דווקא לחשמונאים, מקום שהוא ספוג בתורה ויראת שמים. גיבורי כוח עושי דברו. לוחמי דוד המלך הם רוצים להיות.

ברוכים הבאים ילדים, אנחנו אוהבים אתכם. שמחים מאוד שאתם איתנו במסע הזה.

היו חזקים ושמרו על עצמכם. אתם מקסימים את כלנו. שיהיה לכם בהצלחה!

דבר המפקד

יובל סופר
מ"כ בקורס מכ"ם

סיסמת הגאולה של עם ישראל במצרים היא שורש פקד - פקד פקדתי או פקד יפקד.

שורש פקד יש בו שני פנים. האחד הוא פקידה מלשון לפקד, ממש כמו שאנו מכירים כאן בצבא. ה' יצווה אתכם, יפקוד עליכם לצאת ממצרים. זה באמת מה שקרה בבחינה מסוימת. הקב"ה פתח שעון, ופקד על עם ישראל כמו שהם כאן ועכשיו לצאת ממצרים, ומי שלא יוצא נשאר.

הצד השני שיש בשורש פקד הוא כמו "וה' פקד את שרה", ומלמד אותנו הרמב"ן שאין "פקידה" אלא לשון זכירה והשגחה על הנפקד.

זה כבר נשמע אחרת ממה שאנו רגילים, ואולי קצת סותר את קשיחות המפקד הנדרש לפקוד ולצוות.

נראה לשלב ולהגיד, שהאדם הפוקד הוא בעצם האדם המשגיח הזוכר את צרכי הנפקד ואת יכולותיו, ומתוך כך הוא מפקד עליו, ויכול באמת לדרוש ממנו, בכדי להוליד ממנו קומה חדשה אף שהוא נראה עקר ואינו יכול.

חזקו ואמצו! גוט שבת.

תמונת השבוע

תפילת הבוקר, עמוק בשטח האויב בסוריה

לפניות, הארות והערות - צרו איתנו קשר באימייל:
Bachativa@gmail.com

חיפה: יציאת שבת: 17:32 צאת שבת ר"ת: 18:08	חיפה: שקיעה: 16:54 כניסת שבת: 16:24	ירושלים: יציאת שבת: 17:33 צאת שבת ר"ת: 18:11	ירושלים: שקיעה: 16:57 כניסת שבת: 16:17	מחנה קרן: יציאת שבת: 17:29 צאת שבת ר"ת: 18:05	מחנה קרן: שקיעה: 16:51 כניסת שבת: 16:30
באר שבע: יציאת שבת: 17:36 צאת שבת ר"ת: 18:12	באר שבע: שקיעה: 16:58 כניסת שבת: 16:36	תל אביב: יציאת שבת: 17:34 צאת שבת ר"ת: 18:08	תל אביב: שקיעה: 16:54 כניסת שבת: 16:33	מחנה תבצ'י: יציאת שבת: 17:31 צאת שבת ר"ת: 18:04	מחנה תבצ'י: שקיעה: 16:50 כניסת שבת: 16:20

שירת הלוחם

טוראי ב. מ.

השמש שוקעת על תבץ החמה,
ואני במדי, עם הנשק והנשמה.
מסביב רק גיר וחול, צעקות של מפקדים,
אבל בפנים, רבונו של עולם, אנחנו רק ילדים.

הברזל קר וכבד, הזעה שזרפת בעין,
אני רץ בגבעות, מחפש אותך עדיו.
האם גם כאן, בין המטווחים למסע,
נמצא נצוץ של אהל, של תפלה חרישה?

טאטע, תראה, הבנים שלך רצים בחול החם,
לא רק בשביל הכף, אלא בשביל כל העולם.
מחנה תבץ הצהב הופך להיכל של אש,
כי יהודי בקרב – רק את פניך הוא מבקש.

כל זחילה בקוצים היא כמו תנועה של רקוד,
כל לילה במארב הוא רגע של יחוד.
כי גם בחי"ר הקשה, באמון המפקד,
הנשמה שלי, אבי, רק אליך תלה.

אל תסתכל על האבק שמכסה את הפנים,
תסתכל על הגעגוע שבוער בפנים.
מתבץ ועד השמים, המרחק הוא רק מלה,
כשלוחם בבקעה צועק אליך תפלה.

רס"ן הרב משה קורקוס - רב החטיבה

שאלה במחנה

שאלה:

כבוד הרב, רציתי לשאול לגבי התפילה בימים של אימונים מתקדמים, אני לא מצליח לרכז את עצמי בכוונה בתפילה, המוח טרוד והגוף מותש, אבל אני לא רוצה להרגיש שהצבא גורם לי לירידה רוחנית חלילה, איך מתגברים על הפער הזה?

תשובה:

שלום וברכה! עצם השאלה כבר מראה שאתה ברוך ד' חייל ששואף להתפלל בכוונה גם כאשר אתה יודע שאתה בתוך סדרה של אימונים והמוח טרוד ולא תמיד קל להתרכז בתפילה.

ולגוף העניין, מרן בשולחן ערוך פסק "מצוות צריכות כוונה" (או"ח סימן ט'), כלומר, כל מצווה נדרש לקיים אותה בכוונה ולדעת ולהבין לכל הפחות מה אנו מקיימים בזמן אותה המצווה. חכמינו אומרים "תפילה בלא כוונה כגוף בלא נשמה", לפיכך חשוב מאד שנסה לפחות להתרכז בתפילת שמונה עשרה, ובפרט בברכת אבות.

בתפילה ישנם שתי כוונות בסיסיות: הראשונה, עצם העמידה בתפילה והידיעה כי אנו מתפללים לפני הקב"ה ישתבח שמו, זה בבחינת "שיויתי ה' לנגדי תמיד". והכוונה השנייה היא: פירוש מילות התפילה, שזה בעצם מורכב יותר (ר' חיים מבריסק זצ"ל).

להתחיל לכוון בכל תפילת שמו"ע בהתחלה מורכב, אבל עם הזמן זה נעשה יותר קל ויותר קל, ולכן כדאי להתחיל בברכה הראשונה, ובכל תקופה להוסיף עוד ברכה.

בעיני עצם זה, שאתה עומד מותש עם מדי ב' מאובקים, ומתאמץ מאד להתרכז בתפילה שווה המון. גם אם לא הצלחת להתרכז כל כך בתפילה, המאמץ הכנה שלך חשוב ביותר.

רב"ט יואל אל נתן

פנים שמספרות סיפור

סמ"ר יעקב הלל ז"ל: דמות של אהבת הארץ והעם

יעקב גדל במשפחת רבנים, נכדו של המקובל הרב יעקב הלל שליט"א, שעל שמו נקרא. למד בתלמוד תורה "תורת העמק", בישיבת "כנסת יונה", ולאחר מכן בישיבת "חוות לכתחילה" – ישיבה המשלבת לימוד תורה, עבודת אדמה וערכי יישוב הארץ.

בהגיעו לגיל גיוס בחר להתגייס לקרבי, והציב לעצמו מטרה ברורה: להתקבל לסיירת גולני. הוא נתן את כל כולו, עמד

באתגרים ובגיבושים, ולבסוף התקבל. בסיירת שימש כנגביסט – לוחם הנלחם במקלע נגב. למרות משקלו הכבד של הנשק שנשא, הקפיד תמיד להתנדב לדבר נוסף: לשאת אלונקה במסעות, לקחת ציוד ממי שהיה לו כבד, לדרוף ולעודד את חבריו בעליות הקשות. "אני תמיד משתדל לעזור ולתת לאחרים", נהג לומר. "כשתיתן ותעשה טוב לאחרים, זה יחזור אליך. העולם הוא גלגל".

מתחילת מלחמת חרבות ברזל נטל יעקב חלק בלחימה, תחילה ביישובי הדרום שנכבשו בידי מחבלים, ולאחר מכן בלחימה ברצועת עזה.

אחד ממפקדיו סיפר כי לפני כל כניסה למבנה שטרם טוהר ממחבלים, היה מתקשש ואומר: "לך יש אישה וילדים. תן לי להיכנס ראשון".

יעקב היה אדם חדור שליחות, תמיד ראשון, נחוש לעמוד במשימות שהציב לעצמו, במסירות ובאכפתיות. כפי שהיה רגיל לומר: "כשאתה עושה טוב, תעשה אותו מושלם".

לאחר חודשי לחימה ארוכים בעזה נשלחה יחידתו להילחם בלבנון. ערב הכניסה לתמרון נשאל יעקב אם הוא חושש, והשיב: "אני לא מפחד. אני עושה מה שצריך ומה שנוכח בשביל עם ישראל. ואם אפול, אסתכל מלמעלה ואהיה גאה".

כשבועיים לאחר מכן, ביום רביעי, ערב חג ראשון של סוכות תשפ"ה, במהלך פעילות מבצעית בכפר הלבנוני עייאת א-שעב, נתקלה היחידה במחבלים. יעקב לחם בגבורה עד שנפל בקרב. לצידו נפלו ארבעה לוחמי סיירת נוספים.

בהלווייתו השתתפו מאות. אביו ספד לו ואמר: "אם הייתי שואל את יעקב איך היה רוצה להיפרד מהעולם, הוא היה בוחר בדיוק בדרך הזו. הוא היה מוכן לעשות הכול כדי להציל נפש אחת מישראל. יעקב היה איש אמת. לא עניין אותו מה יאמרו, הוא חתר אל האמת.

הייתה בו אהבת אדם. הוא כיבד כל אדם באשר הוא. במשך כל שירותו הצבאי היה בקשר עם רבנים, שאל על כל דבר, קידש שם שמיים, הקפיד על הפנימיות והחיצוניות, כיפה גדולה, ציציות, בכל מצב ובכל הזדמנות. תמיד בענווה, ותמיד באכפתיות לכל פרט". יהי זכרו ברוך.

הצצה
לפרשת
השקפה

הרב יהודה פוברסקי - רע"ן הנחיה ומדיניות

ברוכים הבאים למשפחה

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה":
פרשת שמות נפתחת ברשימת שמות.

לא סיפור כללי ולא תיאור סטטיסטי, אלא
שמות של כל אחד ואחד.

התורה מלמדת אותנו שכוחו של עם
ישראל נבנה מאנשים שונים, שכל אחד
מהם חשוב, וכל אחד מהם הוא חלק
מהשלם.

בני ישראל יורדים למצרים כיחידים
וכמשפחות, ובתוך הקושי והשעבוד הם
הופכים לעם. דווקא שם, במקום של לחץ
ואתגר, מתברר עד כמה האחדות הינו
תנאי לקיום ולגאולה.

פרעה ניסה לשבור את הרוח דרך פירוד
והעמסה, אבל משה רבנו מציג הנהגה
הפוכה: "יירא בסבלותם" הוא רואה,
מזדהה, ונושא יחד איתם. מנהיגות
אמיתית מתחילה באחריות הדדית
ובתחושת שותפות.

במיוחד אליכם, המצטרפים החדשים
לחטיבה השבוע: ברוכים הבאים
הצטרפתם לא רק למסגרת או לתפקיד,
אלא למשפחה.

כל אחד מגיע מרקע אחר, עם סיפור אישי
ודרך משלו אבל מרגע שהצטרפתם, אזי
כולנו חלק מאותה שליחות, מאותו גוף,
ומאותה אחריות.

האחדות איננה אומרת שכולם זהים, אלא
שכולם שייכים. כשיש כבוד, אכפתיות
וערבות הדדית, נבנית חטיבה חזקה,
יציבה, וראויה לאמון.

התורה מזכירה לנו שדווקא במקום שיש
עומס, קושי ואתגרים, שם נבחנת
האחדות, ושם גם נולדת הגאולה.

יהי רצון שנזכה לקבל את המצטרפים
החדשים בלב פתוח, לחזק זה את זה,
ולעמוד יחד באמונה, באחריות ובשליחות
משותפת. שבת שלום.

3 חוק
קצת

סמל: ש.

התירוץ הכי גרוע בצה"ל

חייל: לאן אתה הולך?

חייל: יש לי שיחה חשובה

חייל: עם מי?

חייל: המכונה של הפחיות. היא

אמרה ש"נשמח לראותך שוב"

אח"י: דרקון

שם עץ - נקבה

שפה
צה"לית

הדרקון היא צוללת היקרה והמתקדמת ביותר של צה"ל. היא מצוידת במערכות סונאר והגנה משופרות, ויכולה לשאת טילים בעלי טווח של אלפי קילומטרים, כולל ראשי קרב מיוחדים. הדרקון כוללת מערכת AIP שמאפשרת שהייה ממושכת מתחת למים, ומערכת שיגור טילים אנכיים בגשר שלה. צוללת ראשונה בסדרה, הדרקון משמשת דגם ניסיוני ממנו יבנו את הצוללות הבאות של צה"ל. באוגוסט 2023 נחשפה לראשונה, גדולה, ארוכה ומתקדמת מכל צוללת ישראלית שקדמה לה.

הישיבישער המילון של הישיבישער החשמנאי קשטח

מני גפני

בעל השקפה (השקפה - תפיסת עולם)

הבעל השקפה החשמנאי הופך כל מטלה של רס"ר לסוגיה תיאולוגית כבדת משקל.

איך נראית "השקפה" בשטח?

האידיאליסטי:

זה החייל שלא "סתם" לא מנקה את המטבח. הוא מסביר למפקד בטון של משגיח שזה נוגד את ה"השקפה" שלו: "חייל קרבי שמשקיע את מרצו בקרצוף סירים פוגע בחדות המבצעית שלו.

האמרי:

כשמבקשים ממנו לעשות תורנות שמירה נוספת, הוא מיד שולף שזו "השקפה פסולה" להטיל עומס יתר על היחיד, ושה בכלל גזל זמן שיכול היה להיות מנוצל לשיעור דף היומי.

השיטה:

המפקדים כבר יודעים - כשחייל מתחיל משפט ב"מבחינה השקפתית...", זה הולך להיות ויכוח של חצי שעה שייגמר בזה שהמפקד עצמו יטאטא את הפלוגה רק כדי להפסיק את השמוע"ס.

שטייגטן במחנה

הרב פנחס אקרב, סגן רב הבא"ח

ב"ה, במהלך תשעת השנים האחרונות שימשתי בין שלל עיסוקיי גם כמגיד שיעור דף היומי לאלפי יהודים ברחבי העולם. השיעור שודר בפלטפורמות שונות כמו קול הלשון, ערוץ 2000, פורטל הדף היומי ועוד.

הקפדתי שיימסרו השיעורים 'תמידיים כסדרם', גם במהלך אימונים ובזמן המלחמה. אחת מהפעמים זכורה לי היטב. היה זה בליל הפסקת האש מול חיזבאללה, שירתתי באגד המח"צ (מחוז צפון) כמפקד משמרת בתא"ח (תחנת איסוף חללים) הממוקמת בסמוך לגבול לבנון. בימים קודמים מסרתי את השיעורים בתוך הבונקר בשעות הלילה. אך אחר שלוחמים העירו לי שקול השיעור מדיר שינה מעיניהם החלטתי לעשות זאת באוהל שעמד מחוץ לבונקר באישון ליל כשאין רעש מסביב.

הפסקת האש נקבעה ל-3 בלילה, כבר מחצות רעמו מאוד קולות התותחים מסביב כדי לסיים בהכנעת האויב, את השיעור על דף קנ"ה במסכת בבא בתרא מסרתי במאמץ רב לקול התותחים הרם, ובין אזעקה לאזעקה על טילי גראד שנורו לעברנו (10 שניות בריחה).

גם אחר עריכת השיעור עדיין נשמעים במהלכו קולות נפץ אדירים. ב"ה גם שיעור זה, שנמסר מתוך האש הועבר בזמן לאלפי המאזינים שלא שיערו לעצמם באלו תנאי קרב נמסר השיעור. זה היה רגע מיוחד שנחרט בליבי.

חדשות צה"ל

רב"ט יואל אל נתן

ימי הגיוס המרכזיים של מחזור דצמבר-ינואר למסלולים הייעודיים לציבור החרדי בצה"ל התקיימו השבוע. מדובר בימי הגיוס הייעודיים הגדולים ביותר שנערכו עד כה, במהלכם הצטרפו לשירות 537 חיילים: 230 התגייסו ללוחמה ו-307 התגייסו כתומכי לחימה במגוון רחב של תפקידים.

תת-אלוף עמית סער ז"ל, לשעבר ראש חטיבת המחקר באגף המודיעין, הלך לעולמו לאחר מאבק ממושך במחלה קשה. אלפי מפקדים וחיילים ליוו אותו למנוחות בבית העלמין הצבאי בקריית שאול.

תת-אלוף עמית סער ז"ל | צילום: מתוך ויקיפדיה

בשבוע האחרון פעלו כוחות צה"ל במבצעים ממוקדים ברחבי יהודה ושומרון, ועצרו למעלה מ-100 מבוקשים וכן מיליוני שקלים שהיו מיועדים למימון פעולות טרור.

צה"ל ממשיך לאכוף את הפסקת האש ומבצע תקיפות ממוקדות נגד מטרות טרור בעזה ובדרום לבנון.

הרמטכ"ל קיים סיור שטח בדרום רצועת עזה, ואמר ללוחמים: "הנחישות לפרז את חמאס ואת יתר ארגוני הטרור מנשקם, מלאה. לא נאפשר להם לבנות את כוחם מחדש".

שר המורשת, הרב עמיחי אליהו התייחס לתגלית ואמר: "קטע החומה שחשפה רשות העתיקות הוא עדות מוחשית ומרגשת לעוצמתה של ירושלים בתקופת החשמונאים. התגליות הארכיאולוגיות מאפשרות לנו להתחבר אל הרצף ההיסטורי שקושר אותנו - דורות של יהודים, לירושלים. מרגש לראות איך סיפורי החנוכה קמים לתחייה בשטח".

חדשות החטיבה

מני גפני

תנופת גיוס בחטיבה: מחזור גיוס רביעי יוצא לדרך

ביום ראשון ט"ו בטבת, ציינה חטיבת חשמונאים אבן דרך משמעותית עם פתיחת מחזור הגיוס הרביעי. היום התאפיין באנרגיות גבוהות ובתחושת שליחות, כאשר עשרות רבות של מתגייסים ללוחמה הצטרפו לשורותינו. השבוע קלטנו את פלוגת הסדיר הגדולה ביותר שהוקמה בחטיבה עד כה, כשהמספר הסופי צפוי להמשיך ולגדול עם הגעתם של מתגייסי "המועד המאסף" בשבוע הבא.

מערך תומכי הלחימה (שלב ב') מתרחב

לצד הלוחמים, התגייסו עשרות רבות של חיילים למסלול תומכי לחימה במסגרת שלב ב'. מסלול זה מיועד להכשרת כוח אדם מקצועי למילואים וכולל טירונות במשך 3-4 שבועות של הכשרת רובאי 03. המסלול כולל הכשרה מקצועית והשתלבות במגוון תפקידי מפתח כגון רפואה, חימוש, נהיגה, קשר, מודיעין, רבנות ועוד.

טקס הענקת סיכת לוחם: "הקשב" בנוסח ישיבתי

ביום חמישי י"ב בטבת, התקיים טקס מרגש של הענקת סיכת לוחם לפלוגה ב'. במהלך הטקס שסיכם שלב משמעותי בהכשרת הלוחמים, נרשם רגע של הווי חטיבתי ייחודי שקשה למצוא ביחידות אחרות. הטקס, שנוהל תחת משמעת צבאית, קיבל תפנית משעשעת כשלוחמי פלוגה ב' בחרו להוסיף נופך אישי משלהם: עם כניסת המח"ט והמג"ד לאולם, פרצו הלוחמים בשירה ספונטנית של "ימים על ימי מלך" ו"לאורו ניסע ונלך". מדובר ברגע של הומור פנימי של לוחמים המגיעים מעולם התורה, שבחרו בדרך המוכרת להם כדי להביע הערכה למפקדיהם. המחזה, שבו קצינים בכירים זוכים לקבלת פנים ששמורה בדרך כלל לאירועים תורניים, יצר סיטואציה קומית שהעלתה חיוך על פני כולם - כולל המפקדים עצמם, שחרף היותם ת"ח, מיהרו להחזיר את האירוע למסלול הצבאי התקני.

אנו מאחלים הצלחה רבה לכל המצטרפים למשפחת חשמונאים!

חשמונאים על הגל

לא חדש מהשבוע, אבל פספסנו את זה וזה הזמן לעדכן את החיילים החשמונאים על עוד פיסת הסטוריה מרתקת. בחודש האחרון הושלמה חשיפתו של קטע מרשים מחומת ירושלים מתקופת החשמונאים, שנבנתה כמאתיים שנה לפני חורבן בית המקדש השני. ברשות העתיקות אמרו כי הביצור התגלה בשטח מגדל דוד, סמוך למצודה, בתוך המתחם ההיסטורי הידוע בשם הקישלה. קטע חומה זה הוא מהשלמים והארוכים ביותר שהתגלו בירושלים עד כה. אורכו של הקטע שנחשף בשטח מגדל דוד עולה על 40 מטרים, ורוחבו כ-5 מטרים. גובהו היה כ-10 מטרים. ברשות העתיקות אמרו כי החומה שנהרסה נבנתה בקפדנות מאבנים גדולות וכבדות, בעלות סתירות אופייני לתקופה.

אז מי הרס את החומה שבנו החשמונאים? הדעות חלוקות, אם זה נעשה בידי החשמונאים עצמם כחלק מהסכם שלום עם אנטיוכוס השביעי, או שהמלך הורדוס פירק אותה בשביל לבדל את שלטונו מהמלכים החשמונאים ולבשר על עידן חדש במלוכה היהודית.

חיוננו של אורח

סמל אלי יעקב וייס

”זה באמת חרדים?”

כמו כל חייל בחשמונאים גם אני הפכתי להיות שגריר של החטיבה בפני כל מי שפוגש אותי. בשכונה, בטלפון, אצל חברים, חקירות שתי וערב.

אבל יותר משהו כלפי חוץ, אנחנו צריכים מענה כלפי פנים.

מה המגדיר שלנו כחטיבה חרדית?

האם שלוש תפילות במניין ושעת לימוד, זה מה שמייחד אותנו? או שאנחנו רוצים באמת ובתמים משהו מעבר ל'חרדית טכנית' מבחינה של כשרויות ותפילות.

זוהי שאלה שהיא מעבר לכאן ועכשיו, זוהי שאלה מהותית וגם בדיק בית פנימה. איך אנחנו רוצים לעצב את האירוע הזה? שהולך להיות לבית לעוד חיילים רבים וטובים?

אני חושב ששורש השאלה תלוי בבירור האם חייל חרדי זה חייל רגיל עם שינויים מסוימים, או שזוהי מהות אחרת.

בעיני, חייל חרדי זה חייל עם תוכן, פנימיות ורוח, חייל שחי חיי שליחות, חייל שמצטיין בבין אדם לחברו, מצטיין בבין אדם למקום ומצטיין מבחינה מקצועית עם אש של קדושה ועבודת השם בעיניים.

ככה זה בעיני רוחי.

אור אורח

הרב אברהם בורודיאנסקי
ראש ישיבת ברקאי - חיספין

להישאר אנחנו, בלי מסכות

לא במקרה אתם כאן. הקב"ה גילגל את הסיעתא דשמיא כך שדווקא אתם תהיו מראשוני החטיבה הקדושה הזו.

יש רגעים בהיסטוריה שבהם נבחרים אנשים להיות חלוצים, לא כי הם מושלמים יותר, אלא כי הם מוכנים לשאת שליחות.

אתם נושאים שליחות היסטורית: להוכיח שאפשר להיות לוחמים מסורים, מקצועיים ואמיצים מבלי לוותר על הזהות, האמונה והמהות הפנימית.

בפרשת השבוע מביא בעל הטורים רמז עמוק: "שמות בני ישראל הבאים" ראשי תיבות שבי"ה.

גם כשהיו בני ישראל בשעבוד ובשביה, הם לא שינו את שמם. הם נשאו בגאווה את "שמות בני ישראל".

חז"ל מלמדים שבזכות ארבעה דברים נגאלו ממצרים, ואחד המרכזיים שבהם שלא שינו את שמותם. לא ויתרו על מי שהם.

זה מסר חד וברור אלינו: המציאות יכולה ללחוץ, לאתגר, לעיתים אפילו לבלבל אבל הגאולה, האישית והלאומית, מתחילה משמירה על המהות.

ככל שנזכה להישאר אנחנו, בלי מסכות ובלי ויתורים פנימיים, כך נזכה לקיום ההבטחה: "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

אשריכם חיילי חטיבת חשמונאים. בדיכם הזכות והאחריות לקדש שם שמים דווקא במקומות שבהם הוא עלול להתחלל.

המשיכו ללכת זקופים, מחוברים לשורש, ונאמנים לשליחות. אתם כותבים פרק חדש באמונה, בזהות ובגבורה.

שלכם ביקר וכבוד, אברהם דב בורודיאנסקי,
ראש ישיבת ההסדר החרדית ברקאי-חיספין,
נכד למרן הגרש"ז אורבך זיע"א

החשמונאים בתמונות טבת התשפ"ו

הרב בעריש ליפקין, אע"צ (אזרח עובד צה"ל)
ראש מדור (רמ"ד) מדיניות

"החלום שלי הוא שהחיילים ירגישו פה בבית. בני ברק, פינת איצקוביץ"

לאמן את החיילים, אלו חברה בוגרים עם ניסיון לחימה ארוך שנים. ואנחנו רואים את זה בתוצאות של הפעילות המבצעית. גם הרמטכ"ל (הקודם) ציין זאת לשבח. מעבר לכך יש פה מעטפת רוחנית חזקה מאוד שאחראית על הרוח שמחולקת לשלושה גופים. הרבנות הצבאית, המורכבת מרבנים צבאים חרדים, מדור המדיניות שאחראי על העמידה בנהלים, ואגף הרוח שאחראית על ענייני הרוח כמו רמ"ם פלוגתיים התוועדות שיעורי אמונה וכו'. התפיסה לפני חשמונאים משולה לנתינת מנה של חמגשית. לתת תנאים מותאמים לחרדים. התפיסה של חשמונאים זה שהגוף כולו חרדי במהות. כל המקום הוא בעל אופי חרדי.

מה אתה הכי אוהב בתפקיד?

אני אוהב לשבת עם החיילים לפני שהם מגיעים, מראיין אותם. אני רואה חברה מתקומים ויראי שמים. אנחנו בונים את המותג של בחור ירא שמים אמיתי בעולם המעשה. כשאני רואה את החיילים עם המורלים של 'אני בן תורה ולוחם', זה מרגש אותי מאוד. זה אכן המודל שלנו.

יש לך חזון שאתה חולם לעשות במסגרת תפקידך?

החלום שלי הוא שהחיילים ירגישו פה לגמרי בבית. לב בני ברק פינת איצקוביץ. שגם חסידישע בחור שלא מעיז להגיע לעבור אפילו בתחנה מרכזית, פה הוא ירגיש לגמרי בבית.

רגע מרגש שהיה לך בחטיבה?

הרגע שהגיע המחזור השני. חששנו מי יגיע, מה יהיה, איך תהיה ההמשכיות, ואז הם הגיעו, מלאי חן עם נראות של יראת שמים טהורה, זה היה מרגש מאוד.

לאן 'חשמונאים' הולכת לדעתך בעתיד?

עתידי מדהים. אנחנו בונים בית. יש שלבים אחרי זה של שיפוצים ותיקונים, אבל בנינו את הבית והוא מקסים וחמים. תמיד יש מה להוסיף שיפוצים ואנחנו משפצים כל הזמן. אני רואה את הפריצה הגדולה עוד 3 שנים. ברגע שעשינו קילומטראז' ועמדנו ביעדים מבחינה רוחנית, זה הרגע שבו גדולי ישראל יבינו שזה מקום אמין ויציב לאורך זמן.

משפט אחרון שתמצא לומר?

המטרה שלנו כחטיבה איננה שמישהו יסגור את הגמרא ויבוא לפה. המטרה היא שמי שרואה את עצמו בעולם המעשה ורוצה מקום של יראת שמים אמיתי בהווי חרדי ידע שזהו מקומו. שפה הוא יתרומם ביראת שמים. אנחנו צועדים לשם.

מה שונה חשמונאים ממסגרות חרדיות אחרות?

חטיבת חשמונאים שונה בשלושה דברים מהפלטרמות האחרות הקיימות. קודם כל, יש פה מעטפת חטיבתית מלאה. לא פלוגה ולא גדוד. יש פה כיום למעלה מ-1100 חיילים. כי זוהי חטיבה. בסיס נפרד והתנהלות עצמאית ומגדרית לחלוטין. פלוגה חרדית בתוך חטיבה לא חרדית היא לא יותר מגלגל רזרבה. הם כאב ראש שלם לגדוד החטיבה מבחינת נהלים שיתחייבו לציבור החרדי. המ"פ אחראי על שמירת הנהלים ההתאמה, ואין לו יותר מדי כוח לעשות את זה בכל מקום וכל זמן וכן בקורסים ובהדרכות השונות. פה יש מעטפת שלמה, הכל קורה תחת המטריה של החטיבה. אצלנו, לפני כל פעילות מבצעית מוודאים מול כל הקצינים את כל הנהלים, מי נותן מענה בכל תרחיש, שהכל מגדרי. דבר שני, יש פה בית גידול למנהיגות חרדית בצה"ל. קורס מכ"ם וקורס קצינים קורים בתוך הבסיס שלנו. זוהי מהפכה אדירה. כשראש הממשלה היה פה וראש אכ"א סיפר לו שקורס הקצינים קורה פה בבסיס, הוא שאל אותנו: מה?? הוא היה המום. עד היום חייל שעולה לקצונה היה צריך לוותר על התנאים שהוא זכאי להם כחרדי. פה לראשונה, אתה נכנס כטוראי ויכול להפוך לקצין בכיר בעזרת השם בלי לוותר על התנאים שחרדי זקוק להם. וכל המפקדים פה הם דוגמה של יראת שמים ואישיות רוחנית. דמויות להערצה. הם נבחרו בפינצטה. הגיעו פה חברה מבינו ושאלו אותי: אין פה מפקדים? אנחנו לא שומעים צעקות או קללות. חוללנו פה משהו גדול. הגעת למציאות אחרת. הדבר השלישי, הוא הרמה המבצעית הגבוהה. פה הם בחוד החנית. שבועות ההכשרה המושקעים, הטיירת שעכשיו נפתחת, מדור הלוחמה שהביאו פה

שמי בעריש ליפקין, בן 30, נשוי ואב לארבעה, גר בגני תקווה. למדתי בישיבות חב"ד. אחרי זה עשיתי שליחות בישיבות חב"ד כולל אחרי חתונה, שירות סדיר באגף התקציבים של זרוע היבשה. ואז נכנסתי כאיש קבע ב-8200. עזבתי שם לטובת חטיבת חשמונאים, וכיום אני אזרח עובד צה"ל בחטיבה.

מה כולל התפקיד?

מהות התפקיד זה הקונסטרוקציה של האמון של החטיבה. אחריות על הנהלים החרדיים של המקום. יש למדיניות כיום נציג בבא"ח, נציג בגדוד הסדיר ונציג בגדוד המילואים, שמחברים לנימים המרכזיים שמנהלים את המקום, וכל התכנונים ופקודות הארגון עוברים וידוא התאמה לנהלים של המקום. כמו כן, כל מקום פיזי שהחטיבה מגיעה לשם מחוץ לבא"ח, אם זה לאימונים או משהו אחר, אנחנו חייבים להיות שם לפני כדי לוודא שהמקום עומד בנהלי המדיניות. אנחנו צריכים לוודא שהמקום מתאים לחיילים החרדים, בלי פשרות. כל פעם שיש תעסוקה מבצעית, יש פורמט מדיניות. נציג המדיניות עובד עם כל קציני המטה בכל התחומים והמקצועות השונים ומוודא עמידה בנהלי החטיבה בתעסוקה מבצעית. מהות המדור זה וידוא עמידה בנהלי המדיניות.

מהם הקטעים המאתגרים של התפקיד?

האתגרים הם בעיקר שיכירו את הניואנסים הקטנים שלנו. מה שהיה בראש לאנשים עד היום מה צריכים חרדים, שיכירו שזה לא בהכרח הסטנדרט של חשמונאים. בהרבה מלפורמות חרדיות אחרות מחוץ לחשמונאים ראיתי כל מיני דברים כמו זה שהולכים לקבני"ת (קצינת בריאות נפש) במקום לקב"ן, ואמרו לי עד היום זה היה כך. אבל אנחנו קבענו סטנדרט אחר. צריך להסביר את זה מול כל הגופים. היום מבינים את זה שחשמונאים זה אחרת.

מי מבטיח שלא יתחלפו מפקדים ודברים ישתנו?

כולם שואלים את השאלה הזאת. כשסיפרו לי לראשונה על הקמת החטיבה ובקשו ממני להצטרף, האינסטינקט הראשון היה: לא להצטרף לשילוב חרדים הקיים, זה משהו שלא עובד ולא אמין. עד שהבנתי שמהו שונה פה במהות. זה לא התאמה מקומית לחרדים. זוהי חטיבה שכולה בנויה באופי חרדי. לגבי החלפת תפקידים, מדור המדיניות אלו אזרחים עובדי צה"ל. פה לא מחליפים כל שנתיים תפקיד כמו קצינים. זהו חלק מבניית האמון לאורך זמן. ולמדור המדיניות יש את הכח לאכוף את המדיניות והנהלים. אנחנו חלק מהחטיבה ולא גוף מבקר מבחוץ.

שני חיילים איראניים

יוצאים לפטרול טיב הבסיס שלהם ולפתע מוצאים 2 טילים אמריקאיים שנחתו באזור.

אחד החיילים אומר לחברו: "תראה מחמוד, בטח שני אלו נפלו כאן בטעות ולא התפוצצו. בוא תן לי יד, נרים אותם וניקח לבסיס - המפקד בטוח ייתן לנו פרס!". "אבל חוסיין, מה יקרה אם אחד הטילים יתפוצץ לנו בדרך?" שאל החייל השני. "אל תדאג", ענה לו החייל הראשון, "אם זה יקרה נגיד למפקד שמצאנו רק טיל אחד!".

3 לחוק
ק33

סמל: ש.

רס"ן יצחק ברקאי

בין בָּזֶק, תַּבָּץ ואבל מחולה: כאן מתחנך דור הלוחמים החדש של החטיבה

השבוע הגיעו לבא"ח דור הלוחמים החדש של החטיבה והתחילו את הכשרתם כלוחמים מובחרים בצה"ל. ההכשרה מתקיימת במחנה "תבצ", הממוקם בלב מרחב שבו חיו ופעלו אבותינו לפני אלפי שנים. כך הופכים שמות מוכרים מן המקרא כגון "בָּזֶק", "תַּבָּץ" ו"אָבֵל מַחֹלָה" למקומות שסובבים אותנו ממש ביום-יום, והם חלק בלתי נפרד מתהליך העיצוב והבניין של הלוחם החשמונאי.

כ־6 ק"מ מערבית לבא"ח נמצאת ח'רבת אבזיק, היא בָּזֶק המקראית. כאן נפתח ספר שופטים במפגש ראשון של נשיאת אחריות על המשך ירושת הארץ. שבטים יהודה ושמעון עולים יחד למלחמה ו"יעל יהודה, ויתן ה' את הפְּנֵעֵי וּפְרָצֵי בְּיָדָם, וַיִּכּוּם בְּבָזֶק עֶשְׂרֵת אֲלָפִים אִישׁ" (שופטים א', ד').

שני שבטים הפועלים יחד לבסס את אחיזת ישראל בארץ כך הופכת בָּזֶק לנקודת של אחדות וערבות שבטית ומחויבות מתמשכת לירושת הארץ. ובאותו מקום עצמו מתגבשת לראשונה גם מנהיגותו של שאול המלך. כאשר אנשי יבש גלעד זועקים לעזרה מפני נחש העמוני, שאול כונס את העם בבזק ושם מופיעה

האחדות הלאומית במלוא עוצמתה: "וַיִּפְקְדֵם בְּבָזֶק וַיְהִי בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף, וְאִישׁ יְהוּדָה שְׁלֹשִׁים אֶלֶף" (שמואל א' ח'). זו למעשה מלחמתו הראשונה של שאול כמנהיג ישראל. בהמשך מתוארת תנועת הכוחות- "וַיֵּשֶׁם שְׂאוֹל אֶת הָעָם שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וַיִּבְאוּ בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר וַיִּכּוּ אֶת עַמּוֹן עַד חַם הַיּוֹם" (שם יא). כשמביטים במפה, אפשר בהחלט לראות כיצד לפחות אחד משלושת ראשי הכוח נע בסמיכות ממשית למרחב שבו עומד היום הבא"ח. וכך אותו מקום שהיה סמל לאחדות ואחריות השבטים בראשית ימי השופטים, הופך גם לנקודת האחדות בראשית ימי המלוכה.

כ־7 ק"מ דרומית-מערבית לבא"ח שוכנת טובאס היא תַּבָּץ המקראית. כאן מגיע לסימוני סיפורו של אבימלך בן-ירבעל (גדעון). בראשית דרכו פונה אבימלך אל אנשי שכם ומשכנע אותם למנותו לשליט: "הֲמִשֵּׁל בְּכֶם שְׁבָעִים אִישׁ... אִם יִמְשַׁל בְּכֶם אִישׁ אֶחָד?" (שופטים ט'). אנשי שכם נענים לו, והוא שוכר אנשים "יִרְקִים וּפְחָזִים" ובהמשך הורג את שבעים אחיו "עַל אֲבָן אַחַת". שלטונו נקנה בכוח ולכן גם מלווה כל העת במתח, חשדנות וסכסוכים. לאחר שלוש שנות שלטון פורצת איבה בינו לבין אנשי שכם, ואבימלך מחריב את העיר. משם הוא ממשיך אל תַּבָּץ, מטיל מצור על העיר ושם משליכה אישה פלח רכב מראש המגדל, הפוגע בראשו והורגו. כך נסגר המעגל- מי שהחל את דרכו בהריגת אחיו על גבי אבן נופל לבסוף מכוחה של אבן. תַּבָּץ מזכירה לנו כי שלטון הנבנה על כוח ופחד,

ללא אמת, אמון ויראת שמיים מאבד בסופו של דבר את יציבותו, עד שאבן אחת מספיקה למוטטו.

בצמוד לבא"ח ממערב שוכנת ח'רבת מהלל, המזוהה על-פי חוקרים רבים עם אָבֵל מַחֹלָה עיר הולדתו של אלישע הנביא ממשיכו של אליהו הנביא- "וְאֶת-אֵלִישָׁע בֶּן-שַׁפְט מֵאָבֵל מַחֹלָה תִּמְשַׁח לְנָבִיא תַחְתָּיָךְ" (מל"א י"ט, ט"ז).

כאשר אליהו פוגש בו לראשונה "וְהוּא חָרָשׁ שְׁנַיִם-עָשָׂר צָמְדִים לְפָנָיו" אלישע עובד בשדה- מחובר לאדמה, חז"ל רואים בכך גם רמז לשליחותו העתידית כלפי שנים-עשר שבטי ישראל. ואכן, לאורך שנות נבואתו, אלישע פועל מול מלכים הן בממלכת ישראל והן בממלכת יהודה כדמות הניצבת מעל לפילוג המדיני ופועלת למען אחדות העם.

שנים לאחר מכן, כאשר מלכי ישראל יוצאים למלחמה במואב ונשארים ללא מים, מציע אחד מעבדי המלך לפנות אל אלישע הנביא שכן הוא "יֵצֵק מַיִם עַל-יְדֵי אֱלֹהָיו" (מל"ב ג', י"א). מכאן למד רשב"י את הכלל: "גְּדוֹל שְׂמוּשָׁה שֶׁל תּוֹרָה יוֹתֵר מִלְמוּדָה" (ברכות ז:), כדי ללמדנו שמעלתם של העוסקים בתורה גדלה עוד יותר כאשר הם גם משרתים אותה בפועל.

כך גם אנו, מבקשים לזכות לא רק ללמוד תורה, אלא גם לשמש אותה במסירות ובאהבה ומתוך כך להרבות תורה ולהפיץ שם ה' בעולם- למען שמו, באהבה.

אתה מתחזק פה בחטיבה?

חד משמעותי. כתוב בגמרא שכל תורה שאין עמה מלאכה סופה שאינה מתקיימת, כי העולם הרוחני כל עוד הוא מופשט ללא אחיזה במציאות, יש לו משהו שלא משנה באמת את הלב אדם. כשמטילים את זה עם עשייה שכל כולה יונקת מעולם רוחני עשיר, יחד עם לימוד תורה, קורה פה משהו מאוד חדש בנפש, ממש קיום של הפסוק יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך.

רגע מרגש שחווית בחטיבה?

בשבוע השני שלי פה, היה לנו זחילה של 300 מטר, הגענו ללמעלה והמפקד שלי צעק: לאן אנחנו הולכים? וכולם צעקו חזרה: לירושלים! הרגשתי שזה יצא עמוק עמוק מבפנים, שאנחנו באים באמת לבנות את הקומה הזאת, של עיר שחברה לה יחדיו.

מה אתה חושב על עתיד החטיבה?

לדעתי זה הולך לעתיד טוב. אבל אנחנו סבלניים לתהליך. בלי לחץ.

מסר שאתה רוצה להעביר לחברים שלך?

תדעו שאתם חלק מהדבר הכי גדול בעולם, וגם כשלא תמיד קל לזכור את זה, תזכרו ברגעים שכן זכרתם את זה, ותעופו קדימה עם כל הכוח.

למדתי בישיבת סורוצקין הקטנה ובישיבת היכל יצחק לנדא. התחביבים שלי: לימוד תורה, חסידות, נגינה, חופש ומרחבים.

הרגע בו הבנת שאתה מתגייס לחטיבה?

כשהבנתי שהרעיון התורני הרוחני שאני מאוד מתמסר אליו בחיי, כל עוד הוא מופשט ולא נוגע בארץ, כל עוד הוא לא יודע להניע את המציאות לבנות אותה להרכיב אותה ולעשות שלום, הוא מאוד חסר. אז אני רוצה להביא את התיקון הזה.

מה התפקיד שלך פה?

סיימתי הכשרה קרבית 07 וכרגע אני עושה קורס מכי"ם, מתעתד להפוך למפקד בחדשים הקרובים בעזרת ד'. זוהי עשייה טובה ואני מאוד שמח בה. יש משהו מאוד מרגש בלהיות מפקד ומנהיג בחטיבת חשמונאים. מפקד בצבא ישראל זה לא מפקד רגיל. זה מפקד שיש לו מהלך, תנועה וערכים של מפקד בצבא ישראל.

איך זה להיות בחטיבת חשמונאים?

זכות גדולה, תחושה של שליחות, הבנה שאנחנו חלק ממשהו חדש, משהו שהוא שלום מאוד גדול. יש פה את העניין של ירושלים עיר שחברה לה יחדיו, החיבור הזה בין העולמות, בין הקודש לחול ובין התורה והמלאכה.

רנ"ט דוד סלומון
בן 20 מירושלים

חיות את המלחמה

רב"ט מענדל ראטה

חייל חסיד בוער

תחושה של לידה חדשה שהייתה לנו עם הקמת החטיבה. יותר כמו מבט של דור בוגר על הפירות החדשים, תחושת אחריות והרגשת גאווה.

השבוע בדיוק סיימנו שנה בצבא. ולאילו שעושים שנתיים שירות מפאת גילם - כמוני, השבוע חצינו לראשונה בעצם את 'רוב תקופת השירות'. המבט מתחיל להיות כבר קצת קדימה. מה חשמונאים בנתה בי ובונה בי כקומה רוחנית חדשה לקראת המשך החיים? עם מה אני יוצא מפה ולאן אני הולך מפה?

יש עוד מספיק זמן לחשוב על זה, אבל זוהי בכל זאת הזדמנות לחשבון הנפש. כשאני חושב על אותו אדמו"ר שלקח את כל פרקי חייו השזורים בגלגולים רבים ושזרם לחטיבה אחת של כמיהה שוברת לב אל אביו שבשמים, אני חושב על מה שפרק הזמן הזה בחשמונאים בונה בתוכי. כאשר אני אעמוד יום אחד מול נרות החנוכייה, ונשמתי תרצה לבכות את כל גלגוליה ואבני דרכה, מה היא תביא איתה מהתקופה הזאת בחטיבת חשמונאים?

נדמה לי שאם יום אחד ארצה לבכות על מה שזכיתי לקנות בגלגול הנוכחי הזה עם מדי הצבא על גופי, זה את זכות חיבור הנשמה עם כלל ישראל. זה עיקר העיקרים מה שהנני קונה פה. אהבת ישראל, פתיחת כל חלקי נשמתי עם כל חלקי האומה הקדושה ישראל.

יושב לו אותו אדמו"ר צעיר ובוכה את נשמתי. ואני יושב ובוכה איתו את גלגולי נשמתי. וכל סיפורי של חטיבת חשמונאים עם כל חבלי הלידה שלה והתקוות הגדולות והמשימה הגדולה, פרק גדול אחד של געגוע הלב הוא בשבילי. רק רציתי להושיט את שכמי לעמי הטובל ביחד את חבלי לידתו מחדש בארץ ישראל. רציתי לפרוש את ידי לשלום עמי, להושיט יד, לצעוד איתם ביחד קצת בדרך הארוכה. זה הכל.

היום ישבתי שעות רבות מול סרטון אחד שהוציא ממני דמעות רבות. יהודי אחד, בן דוד שלי, בנו של אדמו"ר, ששב מגלות ארוכה של מסע רוחני ארוך ומלטש עם גלגולים רבים וים של שברים, הוכתר לאדמורו"ת, ולפתע נפתחו לו כל ימי נעוריו מחדש, והוא בוכה מול נרות החנוכייה בדמעות שלישי את כל געגועי ליבו, מעורר נשמות רבות בעם ישראל. יותר מעשרים שנה של ליטוש הנשמה, חיפוש אור ותחפושות רבות. ים גדול של בכיית הנשמה נבקע בתוך ליבו.

אני מסתכל בסרטון ובוכה את נשמתי. הלא זהו סיפורו של מחפש האמת בן דורנו. אוסף ניצוצות רבים, מתקן דרכים רבות בדרכו, ובסוף חוזר הביתה עם לב מזוכך ומלוטש לפני קונו.

האם אין זה גם הסיפור שלי? ואולי של כלנו פה? אנחנו מתגלגלים בתוך אירוע מתגלגל. לפני כמה שנים עשיתי צעדים כאלו ואחרים בחיי. כל כמה שנים תחנה אחרת. וכעת הנני חונה פה בקהילה הקדושה חשמונאים. נושא את דגל אורה ומנסה להתחבר בנשמתי עם כל אחינו בני ישראל. אבל חשמונאים היא רק פרק נוסף בחיים, תחנה רוחנית חשובה, שבונה בי עוד קומה פנימית עמוקה. הלב אבל, הוא מתגעגע תמיד למשהו שלא הושלם עדיין. חשמונאים זה עוד פרק בבקשת הנשמה אחרי שלמותה. לאן שואפת היא הנשמה שלי?

פגשתי היום כמה מהטירונים החדשים שנכנסו השבוע לחטיבה שלנו. החברים שלי מהפלוגה הם המפקדים שלהם. עולם מרגש וקטן. אני רואה כבר את השלב הבא, את הדור החדש. סיפרתי להם קצת על המפקדים, שיידעו במה הם זכו. הם ידעו קצת, עשו כבר חקירות ודרישות הבררנים האלו. התרגשתי לראות את הרגע המיוחד הזה.

המשך הדורות, זה בדיוק התיאור של מה שאני חווה כעת בחטיבה. לא אותה

הלכה בצבא

רס"ן הרב אליעזר הלפרין - רב הבא"ח

שימוש בטלית ותפילין של אחר ללא רשות

חייל שהוקפץ ושנח להביא תפילין - האם מותר לו להתעטף בטלית ולהניח תפילין המונחים בבית הכנסת?

א. ככלל אסור לאדם להשתמש בחפץ של חברו ללא רשות.

ב. פסק השולחן ערוך שמותר להשתמש בטלית של חברו ולברך עליה.

ג. הוסיף הרמ"א שכן הדין גם בתפילין. הטעם משום שנח לאדם שיעשו מצווה בממונו.

ד. אמנם ההיתר מותנה בהחזרת המצב לקדמותו - לקפל כמו שהיה ולהחזיר למקום שהיה.

ה. כתב הרמ"א כי ההיתר לא כולל שימוש בספרים - שהדרך שימוש מרובה ועלול להיקרע.

ו. יש פוסקים הסוברים שבימינו יותר מפונקים והדרך להקפיד על כגון זה ואסור ללא רשות.

ז. אמנם במסגרת שיש קשר מיוחד כמו בפלוגה צבאית - כתוב בספר תורת המחנה שאפשר להקל בזה.

